توراه أور • الباراشات **תולדות** • مامار 2

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו'...

مياه كثيرة لا تستطيع أن تطفئ المحبة

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسيدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/toldos/2

1 **מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה וגו׳ עד בוז יבוזו לו. ובזוהר ח״ג** [חלק ג׳] **דנ״ד ע״ב מים רבים דא הוא נהר עלאה דמניה נפקין נהרין לכל עיבר כו׳.**

«مياه كثيرة لا تستطيع أن تطفئ المحبة، إلخ» حتى «**בוז יבוזו לו** [سيستولونه غنيمةً بالتأكيد]». وفي **זוהר** (**זוהר**)، المجلد 3، الصفحة 54ب: «”مياه كثيرة“: هذا هو النهر العلوي الذي تنبع منه أنهار تجري إلى كل جهة، إلخ».

והנה הנהרות נמשכים מן המעיינות שהמעיינות נובעים מן התהום ומהם נמשכים הנהרות וכמ״ש השולח מעינים בנחלים והמעיינות נובעים מתחת לארץ אבל הנהרות נמשכים בגלוי ע״פ כל הארץ לכך התורה שנמשלה למים

والآن، تنبع الأنهار من الينابيع: فالينابيع تفور من الأعماق، ومنها تنبع الأنهار، كما هو مكتوب: «يرسل الينابيع في الجداول». وتفور الينابيع من تحت الأرض، أما الأنهار فتجري ظاهرةً على وجه الأرض كلها. ولذلك فإن التوراة، التي شُبّهت بالماء،

כמ״ש הוי כל צמא לכו למים יש בה בחי׳ מעיין והוא כמאמר חכים ולא בחכמה ידיעא שאינו מושג כלל כמשל המעיין שנובע מתחת לארץ ואינו ניכר ונגלה כ״כ [כל כך] **ויש בה בחי׳ נהרות**

كما هو مكتوب: «يا كل عطشان، أقبلوا إلى الماء»، فيها مستوى النبع. وهذا يوافق القول: «حكيم، ولكن ليس بحكمة معلومة»؛ فهي لا تُدرَك البتة، مثل النبع الذي يفور من تحت الأرض ولا يكون ظاهراً جلياً. وفيها أيضاً مستوى الأنهار،

וכמ״ש ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו׳ שזיו השכינה המתגלה בג״ע [בגן עדן] **בהשגת רזין דאורייתא נמשך מבחי׳ נהר היוצא מעדן כו׳ ונמשך ומתחלק לכמה בחי׳ נהרות והמשכות פרטיים לכל אחד כפי השגתו כו׳.**

كما هو مكتوب: «ونهر يخرج من عدن ليسقي الحديقة، إلخ»: ذلك أن إشراق الحضور الإلهي (Shechinah ,**שכינה**)، الذي يظهر في **גן עדן** (Gan Eden ,**גן עדן**) من خلال إدراك أسرار التوراة، ينبع من مستوى «النهر الخارج من عدن، إلخ»؛ ثم يُمَدّ إلى أسفل وينقسم إلى مستويات كثيرة من الأنهار وتدفقات خاصة، لكل واحد بحسب إدراكه، إلخ.

2 **ולכן נק׳ נהר לפי שבא ונמשך בגילוי להיות מושג לצדיקים וע״ז נאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה של כנס״י** [כנסת ישראל] **להקב״ה**

ولذلك سُمّي «نهراً»، لأنه يأتي وينحدر مكشوفاً، بحيث يكون في متناول فهم الصدّيقين (tzaddikim ,**צדיקים**). وفي هذا قيل: «مياه كثيرة لا تستطيع أن تطفئ المحبة» التي تكنّها جماعة إسرائيل لـ **ה׳**.

כי עם היות שזהו גילוי מדריגות עליונות מאד עכ״ז [עם כל זה] **לא ישקיטו את האהבה שהנפש לא תתמלא ותתרוה צמאונה ע״י גילוי זה לבד**

فمع أن هذا انكشاف لمستويات سامية للغاية، فإنها مع ذلك لا تُسكّن المحبة؛ إذ لا تمتلئ النفس، ولا يرتوي ظمؤها بهذا الانكشاف وحده.

וכמ״ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כי שמים וארץ הם ג״ע [גן עדן] **העליון והתחתון שבו מתענגים הנשמות ע״י נהר היוצא מעדן כו׳ ועכ״ז** [ועם כל זה] **מי לי בשמים כו׳ כי ג״עהוא רק לפי שעה**

كما ورد: «مَن لي في السماء؟ ولا أبتغي في الأرض شيئاً سواك». فالسماء والأرض هما جنة عدن العليا والسفلى (**גן עדן**, Gan Eden)، حيث تتنعّم الأرواح بواسطة «النهر الخارج من عدن، إلخ»؛ ومع ذلك قيل: «مَن لي في السماء، إلخ»، لأن جنة عدن ليست إلا لوقت.

אבל עיקר הגילוי יהיה לע״ל [לעתיד לבוא] **בתח״ה** [בתחיית המתים] **וכמ״ש ומעין יצא מבית ה׳ שזהו למעלה מעלה מבחי׳ נהר כו׳**

لكن الانكشاف الرئيسي سيكون في الزمن الآتي، عند قيامة الموتى، كما ورد: «وينبع نبع من بيت **ה׳**»؛ وهذا أرفع بكثير من مستوى النهر، إلخ.

והיינו ע״י עסק התורה ומצות שעז״נ [שעל זה נאמר] **ותרד העינה ותמלא כדה הם כ״ד ספרין דאורייתא שהם נמשכים מבחי׳ המעיין בחי׳ חכים ולא בחכמה ידיעא שעיקר גילוי זה יהיה לע״ל** [לעתיד לבוא]:

وهذا يكون من خلال الاشتغال بدراسة التوراة والعمل بالوصايا (**מצוות**, mitzvos)، التي قيل في شأنها: «فنزلت إلى النبع وملأت جرّتها». فهذه هي أسفار التوراة الأربعة والعشرون، المنحدرة من مستوى النبع، مستوى «حكيم، لكن لا بحكمة معلومة»؛ إذ سيكون الانكشاف الرئيسي لهذا في الزمن الآتي.

3 **אך הנה כדי להיות המשכה וגילוי זה ע״י תומ״צ** [תורה ומצות] **מעשיות עז״נ** [על זה נאמר] **ותרד העינה ותמלא כדה שזהו ע״י רבקה אמנו שהיא היא אשר ביכולתה להיות ותמלא כדה כו׳.**

ولكن لكي يتحقق هذا الإمداد والانكشاف بواسطة التوراة والوصايا العملية (**מצוות**, mitzvos)، قيل في هذا: «فنزلت إلى العين وملأت جرّتها»؛ وهذا يكون بواسطة أمّنا رفقة (**רבקה**)، فهي التي تملك القدرة على أن «تملأ جرّتها، إلخ».

ולהבין מהו בחי' רבקה י"ל [יש לומר] **תחלה ענין בחי' יצחק כי הנה יצחק הוא לשון צחוק ותענוג והוא גילוי תענוג העליון לצדיקים לע"ל** [לעתיד לבוא] **כמ"ש לויתן זה יצרת לשחק בו.**

ولكي نفهم ما هو مستوى أو جانب (bechinah, **בחינה**) رفقة، ينبغي أن نشرح أولًا أمر مستوى إسحاق (**יצחק**). فاسم «إسحاق» يدلّ على الضحك واللذة (taanug, **תענוג**)، وهو انكشاف اللذة العليا للصالحين (tzaddikim, **צדיקים**) في الزمن الآتي، كما قيل: «هذا اللوياثان الذي أنشأتَه لتلهو به».

4 **ולכן יצחק הוא לשון עתיד כי הנה בחי' צחוק עשה לנו אלקים שבחי' גילוי תענוג זה נמשך ע"י שם אלקים.**

لذلك يأتي اسم إسحاق (**יצחק**) بصيغة المستقبل. فقولها: «جعل **אלקים** (Elokim, **אלקים**) لنا ضحكًا» [يعني] أن هذا المستوى، أي انكشاف اللذة، يُستمدّ بواسطة اسم **אלקים**.

והענין כי שמש ומגן הוי"ה אלקים ששם אלקים הוא המגן ונרתק על שם הוי"ה המהוה מאין ליש שהנרתק הוא כסוי והעלם שלא יהי' [יהיה] **גילוי שם הוי"ה**

والشرح هو: «لأنّ اسم ה' (Havayah ,**הוי' / שם הוי'**) واسم **אלקים** شمسٌ ومجنٌ». اسم **אלקים** هو الترس والغلاف الذي يستر اسم **הוי'**، الذي يُوجِد شيئًا من لا شيء. فالغلاف ساترٌ وحاجب، كيلا ينكشف اسم **הוי'**.

רק ע"י לבוש והנרתק המסתיר עליו וכמשל אור וזיו השמש המאיר דרך מסך ופרגוד כמ"ש במ"א ע"פ והבדילה הפרכת כו'

بل لا ينكشف إلا بواسطة لباس وغلاف يحجبه، كما في تشبيه نور الشمس وإشعاعها حين يسطعان عبر حاجز وستارة، على ما شُرح في موضع آخر في تفسير الآية: «ويفصل الحجاب، إلخ».

ומחמת נרתק ומגן זה נעשו הנבראים בחי' יש ודבר נפרד ובהתרבות הלבושים ע"י ק"ך צירופי אלקים נמשך למטה בעשייה החשך וההסתר ביותר ועל כן ירדה הנשמה למטה להיות עובד אלקים

وبسبب هذا الغلاف والترس، صارت المخلوقات كيانًا قائمًا بذاته وشيئًا منفصلًا؛ ومع تكاثر الألبسة بفعل التراكيب الـ120 لاسم **אלקים**، يشتدّ الظلام والاحتجاب نزولًا إلى عالم الفعل (Asiyah ,**עשיה**). ولذلك هبطت النفس إلى الأسفل لتكون «مَن يخدم **אלקים**»،

דהיינו לעבוד ולתקן את בחי׳ החשך וההסתר הנמשך משם אלקים לאהפכא חשוכא לנהורא וזהו אשר ברא אלקים לעשות ופי׳ במדרש לעשות לתקן.

أي أن تعمل على مستوى الظلام والاحتجاب المستمدّ من اسم **אלקים** وأن تصلحهما، فتحوّل الظلام إلى نور. وهذا معنى «الذي خلقه **אלקים** ليصنع»، وقد فسّر المدراش «ليصنع» بمعنى «ليصلح».

(והיינו לתקן) **ההסתר הנמשך משם אלקים והוא ע״י בטול היש לאין שעי״ז אתהפכא חשוכא לנהורא. והיינו ע״י מס״נ** [מסירות נפש] **בתפלה וע״י תומ״צ** [תורה ומצות]**.**

(أي لإصلاح) الاحتجاب المستمدّ من اسم **אלקים**، وذلك بإبطال الذات (**ביטול**, bittul)؛ أي أن يُبطِل الموجود إحساسه باستقلاله، مع بقائه موجودًا، فيتحوّل الظلام إلى نور. وهذا يكون بالتضحية بالنفس (**מסירות נפש**, mesirus nefesh) في الصلاة، وبالتوراة والوصايا (**מצוות**, mitzvos).

וזהו צחוק עשה לי אלהים שעיקר הצחוק ותענוג העליון נמשך ע״י שם אלקים כמשל הצחוק שעושים השרים שהוא מדבר חדש

وهذا معنى «جعل **אלקים** لي ضحكًا»: إنّ جوهر الضحك واللذة العُليا يُستمدّ بواسطة اسم **אלקים**، كما في تشبيه الضحك الذي يحدثه الأمراء، إذ ينشأ من أمر جديد،

כמו מלחמת הארי עם חיה אחרת שמההתחדשות נמשך הצחוק והתענוג כך בחי׳ בטול היש לאין זהו ההתחדשות שהנברא שנעשה יש ודבר נפרד יוכל לבטל א״ע [את עצמו]**.**

مثل قتال أسدٍ مع حيوان آخر؛ فمن هذا الأمر الجديد ينبع الضحك واللذة. وهكذا أيضًا في إبطال الذات إلى العدم: فالجِدّة هنا هي أن المخلوق، الذي صار كيانًا قائمًا بذاته وشيئًا منفصلًا، يستطيع أن يُبطِل ذاته أمام **ה׳** مع بقائه موجودًا.

משא״כ אם לא היה שם אלקים מסתיר לא היה נמשך בחי׳ צחוק ותענוג זה כלל א״כ עיקר הצחוק והתענוג עשה לנו השם אלקים המסתיר ומעלים שבסבתו נמשך התענוג והיינו ע״י בטול היש לאין.

أما لو لم يكن اسم **אלקים** (**אלקים**, Elokim) يحجب، لما نزل هذا المستوى من الضحك واللذة على الإطلاق. فإذا كان الأمر كذلك، فإن اسم **אלקים**، الذي يحجب ويستر، هو الذي أحدث لنا أصل الضحك واللذة؛ فبسببه تنزل اللذة، أي من خلال إبطال الذات (**ביטול**, bittul) للموجود المتعيّن (**יש**, yesh) إلى العدم.

5 **והנה עיקר הצחוק והתענוג מתגלה כשנשלם הבירור והתקון דשם אלקים וכמו במע״ב** [במעשה בראשית] **כתיב וירא אלקים את כל אשר עשה**

والآن، يتجلّى جوهر الضحك واللذة عند اكتمال التنقية والإصلاح المتعلقين باسم **ألكيم** (**אלקים**, Elokim). وكما كُتب في عمل الخلق: «ورأى **ألكيم** كل ما صنعه،

והנה טוב מאד ויכולו השמים שבגמר כל המלאכה נתגלה התענוג משא״כ בעוד שלא נגמרה המלאכה אין התענוג מתגלה כ״א הוא עוסק לגמור המלאכה.

وإذا هو حسن جدا»، و«واكتملت السماوات»: عند اكتمال العمل كله تجلّت اللذة؛ أما ما دام العمل لم يكتمل بعد، فلا تتجلّى اللذة، بل يكون العامل منشغلا بإتمام العمل.

כך עד״ז עכשיו העסק הוא להיות עובד אלקים לאהפכא חשוכא לנהורא ובגמר ושלימות הבירורים אזי

وهكذا أيضا، ينصبّ العمل الآن على أن يكون المرء «مَن يخدم **ألكيم**»، فيحوّل الظلمة إلى نور؛ وعند اكتمال التنقيات وتمامها، حينئذ

כתיב ותחדש פני אדמה ישמח ה' במעשיו ויהיה גילוי הצחוק והתענוג ולכן נק' יצחק ע״ש [על שם] **העתיד שלעתיד יהיה גילוי צחוק ותענוג זה:**

يُكتب: «وتجدّد وجه الأرض»، «ويفرح **ה'** بأعماله»، وسيتجلّى الضحك واللذة. ولذلك سُمّي إسحاق (**יצחק**, Yitzchak) إشارةً إلى المستقبل، إذ في الزمن الآتي سيتجلّى هذا الضحك واللذة.

6 **והנה ביצחק כתיב והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו. פי' שכל הצחוק ותענוג עליון דיצחק הנ״ל הוא נמשך ע״י רבקה אשתו.**

وجاء في شأن إسحاق (**יצחק**): «وإذا بإسحاق يمازح رفقة (**רבקה**) امرأته». أي إن كل الضحك واللذة العلوية لإسحاق المذكورين أعلاه يُستجلبان إلى الأسفل بواسطة رفقة امرأته.

כי הנה עיקר בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא הוא שייך בנה״ב [בנפש הבהמית] **שבאדם שהיא צריכה בירור ותקון לעשות לתקן משא״כ הנשמה עצמה א״צ** [אין צריך / אינו צריך] **תקון.**

فإن المستوى الأساسي من تحويل الظلمة إلى نور يخص النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) في الإنسان، التي تحتاج إلى تهذيب وإصلاح، «لتصنع»، [أي] «لتصلح»؛ أما النفس نفسها فلا تحتاج إلى إصلاح.

ונה״ב [ונפש הבהמית] **שרשה מחיות המרכבה פני שור וכו׳ וכמו שיש כח בהמרכבה להיות והחיות נושאות את הכסא כך יש כח בנה״ב** [בנפש הבהמית] **להיות בה**

وجذر **נפש הבהמית** في المخلوقات المقدسة (Chayos ,**חיות**) في المركبة، وفي وجه الثور، إلخ. وكما أن في المركبة قدرةً على أن تكون «المخلوقات الحية تحمل العرش»، فكذلك في **נפש הבהמית** قدرةٌ على أن يكون فيها

וע״י עליות לנה״א [לנפש האלקית] **והיינו אחר הבירור של נה״ב** [נפש הבהמית] **משום ששרשה גבוה מאד נעלה מלפני מלך כו׳:**

وأن ترتقي **נפש האלקית** بواسطتها، أي بعد تهذيب **נפש הבהמית**، لأن جذرها عالٍ جدًا ورفيع، «من لدن الملك، إلخ».

7 **ובזה יובן ענין בחי׳ רבקה שהוא מלשון רבקות של שלש שלש בקר או של ארבע ארבע דהפי׳ הוא חבור וקשור של שלש או ארבע בהמות**

وبهذا يتضح شأن مستوى أو جانب (bechinah ,**בחינה**) رفقة (**רבקה**)؛ فالاسم مشتق من لفظ «الفِرَق المقرونة من الثيران» (**רבקות**, rivkos)، أي فرق من ثلاثة ثيران أو من أربعة؛ إذ المعنى هو ضمّ ثلاثة أو أربعة من البهائم وربطها معًا.

יחדיו נק׳ רבקה וכך הוא בענין חיות המרכבה כשהן כלולים ומתייחדים יחד להיות והחיות נושאות הן בחי׳ רבקה של שלש שלש בקר שהוא התכללות חג״ת [חסד גבורה תפארת] **פני ארי׳** [אריה] **מבחי׳ חסד.**

معًا، [وهذا ما] يُسمّى «الفريق المقرون» (**רבקה**, rivkah). وهكذا يكون الأمر في شأن مخلوقات المركبة المقدسة (**חיות**, Chayos): عندما تندرج بعضها في بعض وتتحد معًا، بحيث [يكون المعنى أن] «والمخلوقات (**חיות**) تحمل»، تكون هي «**רבקה**» من ثلاثة ثيران، أي تداخل الإحسان (**חסד**, Chesed)، والشدة (**גבורה**, Gevurah)، والجمال (**תפארת**, Tiferes) بعضها في بعض: وجه الأسد من مستوى **חסד**،

8 **ופני שור מבחי׳ גבורה כו׳. ולפעמים הן של ארבע ארבע שהוא בחי׳ פני אדם שבחיות המרכבה שהן ד׳ בחי׳ חגת״מ** [חסד גבורה תפארת מלכות]**.**

ووجه الثور من مستوى الشدة (**גבורה**، Gevurah)، إلخ. وأحيانًا تكون أربعةً أربعةً، وهذا هو مستوى وجه الإنسان بين الكائنات الحية (**חיות**، Chayos) في المركبة؛ فهي أربعة مستويات: الإحسان (**חסד**، Chesed)، والشدة (**גבורה**، Gevurah)، والجمال (**תפארת**، Tiferes)، والملكوت (**מלכות**، Malchus).

ועד"ז ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **האבות הן הן המרכבה שהן ג' בחי' חג"ת** [חסד גבורה תפארת] **ודוד הוא רגלא רביעאה כו'.**

وعلى هذا النحو قال حكماؤنا: «الآباء هم أنفسهم المركبة»: فهم المستويات الثلاثة: **חסד** و**גבורה** و**תפארת**، وداود (**דוד**) هو الساق الرابعة، إلخ.

וז"ש [וזהו שכתוב] **במרכבת יחזקאל חוברות אשה אל אחותה שהן בבחי' חבור והתכללות שעי"ז דוקא והחיות נושאות כו'**

وهذا ما قيل عن مركبة حزقيال (**יחזקאל**): «متّصلاتٌ الواحدة بأختها»؛ فهنّ في حالة اتصال واندماج بعضها في بعض، ومن خلال ذلك تحديدًا «تحمل **חיות**، إلخ».

משום שע"י ההתכללות וחבור המדות יחדיו עי"ז מתעלים וממשיכים מבחי' עליונה מאד ששם כל המדות כלולים יחדיו (עמ"ש בפ' נח בענין זה).

لأن **מדות** (الصفات الوجدانية) ترتفع، بفضل اندماجها المتبادل واتصال بعضها ببعض، وتستمدّ من مستوى عالٍ جدًا، حيث تكون كل **מדות** مندمجةً بعضها في بعض (انظر ما شُرح في فقرة نوح (**נח**) في هذا الشأن).

ועד"ז יובן בעבודת ה' באדם כשיש בחי' התכללות המדות אהוי"ר [אהבה ויראה] **והתעוררות רחמים על נפשו שירדה פלאים זהו נק' בחי' רבקה של שלש שלש בקר שמדות נה"ב** [נפש הבהמית] **מתבררים מק"נ** [מקליפת נוגה] **ועולים לה'.**

وعلى هذا النحو يُفهَم الأمر في خدمة **ה'** لدى الإنسان: فعندما يتحقق اندماج **מדות** (الصفات الوجدانية)—الحب والخشية (**אהבה ויראה**، ahavah v'yirah)—واستثارة الرحمة على نفسه، التي هبطت هبوطًا عجيبًا، يُسمّى ذلك مستوى فريقٍ مؤلّف من ثلاثة، ثلاثة من الثيران (**רבקה**، Rivkah)؛ إذ تُصفّى الصفات الوجدانية للنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**، nefesh habahamis) من القشرة (**קליפת נוגה**، kelipas nogah)، وترتقي إلى **ה'**.

וזהו והנה רבקה יוצאת שיוצאת מק"נ [מקליפת נוגה] **ואתהפכא חשוכא לנהורא ולפעמים היא של ארבע ארבע בהתכללות מדת מל' שהוא בחי' בטול וקבלת עול ועבודת עבד כי העבודה והיראה הן שני מצות כו'.**

وهذا معنى قوله: «وها إن رفقة (**רבקה**) تخرج»: فهي تخرج من **קליפת נוגה**، ويتحوّل الظلام إلى نور. وأحيانًا تكون أربعةً أربعةً، مع اندماج صفة **מלכות**، وهي مستوى إبطال الذات (**ביטול**، bittul)، وقبول النير (**קבלת עול**، kabbalas ol)، وخدمة العبد؛ لأن الخدمة والخشية وصيتان (**מצות**، mitzvos)، إلخ.

וזהו שיצחק מצחק את רבקה אשתו דהיינו שבחי' יצחק שהוא התענוג שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] **הרי הוא נמשך את רבקה אשתו**

وهذا [ما يفسّر] قوله: «كان إسحاق (**יצחק**) يلهو مع رفقة (**רבקה**) زوجته»: أي إن مستوى إسحاق، وهو اللذة (taanug ,**תענוג**) التي ستنكشف في الزمن الآتي، ينساب «مع رفقة زوجته».

(שהוא בחי' בירור דשם ב"ן [שם ב"ן] **בגימ'** [בגימטריא] **בהמה דהיינו ע"י בירור נה"ב** [נפש הבהמית] **כשעולה למעלה מעלה להיות בבחי' רבקה כי למטה הוא ענפין מתפרדין אבל ע"י הברור אז נעשה התכללות כו')**

(وهو مستوى تنقية اسم ב"ן (Ban)، [الذي] تساوي قيمته العددية كلمة «بهيمة» [حيوان] (behemah ,**בהמה**)؛ أي من خلال تنقية النفس الحيوانية، حين ترتقي عاليًا فَعاليًا لتبلغ مستوى رفقة؛ إذ تكون في الأسفل «فروعًا متفرقة»، لكن التنقية تُحدث عندئذٍ اندماجًا متبادلًا، إلخ).

ולכן עי"ז דוקא ותרד העינה ותמלא כדה דהיינו שע"י בחי' בירור ובטול נפש הבהמית דוקא

ولذلك، فمن خلال هذا تحديدًا، «نزلت إلى العين وملأت جرّتها»؛ أي إنه من خلال مستوى أو جانب (bechinah ,**בחינה**) من تصفية النفس الحيوانية (nefesh habahamis ,**נפש הבהמית**) وإبطالها (bittul ,**ביטול**)، تحديدًا،

הנה ע"י העלאה זו נמשך להיות ירידה והמשכה בחי' ותמלא כדה היינו כ"ד ספרין דאורייתא.

فمن خلال هذا الارتقاء ينشأ نزول واستجلاب إلى الأسفل، وهو مستوى «ملأت جرّتها»، أي أسفار التوراة الأربعة والعشرون.

כי הנה כל התורה נתלבשה בענינים גשמיים כמו מצות תרומות ומעשרות בצמח וזרע הארץ ומצות קרבנות בבע"ח [בבעלי חיים]

فالتوراة كلها قد تلبّست بأمور مادية، مثل الوصايا (mitzvos ,**מצות**) الخاصة بهبات الكهنة (terumos ,**תרומות**) [الهبات التي تُعطى للكهنة] والعشور (maasros ,**מעשרות**) [العشور] من نبات الأرض وبذورها، ووصية القرابين التي تُقدَّم من الحيوانات،

וכן בכל המצות שכ"ז [שכל זה] **הוא נלקח מק"נ** [מקליפת נוגה] **וע"י המצות מתבררים ונמשך עי"ז גילוי א"ס ב"ה אשר אנכי מצוך.**

وكذلك الأمر في جميع الوصايا؛ فكل هذا مأخوذ من القشرة (kelipas nogah ,**קליפת נוגה**) [القشرة المضيئة]، وبأداء الوصايا يُنقّى، ومن خلال ذلك يُستجلب تجلّي **א"ס ב"ה**، «الذي أنا (Anochi ,**אנכי**) أوصيك به».

9 וזהו הנה אנכי נצב על עין המים דהיינו בבחי' ותרד העינה ותמלא כדה נמשך ממש בחי' אנכי שהוא סדכ"ס [סבה דכל סבות] **שממנו נמשך המעיין כו'.**

وهذا هو معنى قوله: «ها أنا (Anochi ,**אנכי**) واقف عند عين الماء»؛ أي إن مرتبة «نزلت إلى العين وملأت جرّتها» يُفاض فيها بمرتبة **אנכי** نفسها، وهي علة العلل، التي تنبع منها العين، إلخ.

ולכן כדי שיהי' [שיהיה] **המשכה זו גילוי אוא"ס** [אור אין סוף] **ב"ה בדברים גשמיים שמק"נ** [שמקליפת נוגה] **הוא דוקא ע"י בירור נה"ב** [נפש הבהמית] **תחלה**

ولذلك، لكي تتحقق هذه الإفاضة، أي إنزال تجلّي النور اللانهائي (Or Ein Sof ,**אור אין סוף**)، تبارك هو، إلى الأشياء المادية الآتية من القشرة المضيئة (kelipas nogah ,**קליפת נוגה**)، فلا بدّ أن يكون ذلك خاصةً بتهذيب النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis) أولاً،

שהיא ג"כ מק"נ [מקליפת נוגה] **שאז אחר בירור והעלאה זו יוכל להיות המשכה וירידה זו (ועמ"ש כיוצא בזה ע"פ וספרתם לכם כו' וע"פ זכור את יום השבת).**

التي هي أيضاً من **קליפת נוגה**؛ فعندئذ، بعد هذا التهذيب والرفع، يمكن أن تتحقق هذه الإفاضة وهذا النزول. (وانظر ما شُرح على نحو مماثل في تفسير الآية «وأحصوا لأنفسكم، إلخ.»، وفي تفسير الآية «اذكر يوم السبت» (**שבת**, Shabbos).)

וע"כ לא נתנה תורה למלאכים משום כלום יצה"ר [יצר הרע] **יש ביניהם ואין שייך אצלם בירור ק"נ** [קליפת נוגה] **ואתהפכא חשוכא לנהורא**

ولذلك لم تُعطَ التوراة للملائكة، لأن «أفيكم نزعة شريرة؟»؛ فتهذيب **קליפת נוגה** وقلب الظلمة نوراً لا ينطبقان عليهم.

ולכן א"א להיות ג"כ אצלם המשכה זו מבחי' אשר אנכי מצוך ואע"פ [ואף על פי] **שבודאי נמשך גילוי אלקות למלאכים הוא מבחי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן דבזה כתיב היושבת בגנים חברים שהם המלאכים מקשיבים לקולך.**

ولذلك لا يمكن أن تتحقق بينهم أيضاً هذه الإفاضة من مرتبة «الذي أنا (**אנכי**) آمرك به». ومع أن تجلّياً للألوهية يُفاض إلى الملائكة يقيناً، فإنه من مرتبة «ونهر يخرج من عدن ليسقي الجنة»، وقد كُتب في شأن ذلك: «أيتها المقيمة في الجنات، الأصحاب»، وهم الملائكة، «ينصتون إلى صوتك».

אבל גילוי בחי' ותרד העינה ותמלא כדה לא נמשך להם כ"א למטה דוקא. ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **עתידים צדיקים שיאמרו** (המלאכים) **לפניהם קדוש:**

لكن كشف مرتبة «نزلت إلى العين وملأت جرّتها» لا يُفاض إليهم، بل إلى الأسفل وحده. ولذلك قال حكماؤنا إن الصالحين (**צדיקים**, tzaddikim) سيأتي يوم يقول الملائكة أمامهم: «قدوس».

10 **וזהו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה. פי' מים רבים הוא ההתבוננות שהאדם משיג ומתבונן בגדולת ה'**

وهذا هو معنى: «المياه الكثيرة لا تستطيع أن تطفئ الحب». أي إن «المياه الكثيرة» هي التأمل الذي يدرك فيه الإنسان عظمة **ה'** ويتفكّر فيها،

ביחו"ע [ביחודא עילאה] **ויחו"ת** [ויחודא תתאה] **בפסוק שמע ישראל ובשכמל"ו** [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] **שמזה נמשך ואהבת בכל לבבך כו' ואהבה זו גדלה מאד להיות נפשו צמאה לה' בבחי' בכל מאדך בלי גבול.**

في الوحدة العليا (**יחודא עילאה**, yichuda ila'ah) والوحدة السفلى (**יחודא תתאה**, yichuda tata'ah)، في الآية «اسمع يا إسرائيل» وفي «مبارك اسم مجد ملكوته إلى الأبد وإلى الأبد»، ومن ذلك تنبع «وتحبّ... بكل قلبك، إلخ». ويعظم هذا الحب جداً، حتى تعطش نفسه إلى **ה'** في مرتبة «بكل قوتك»، بلا حدّ.

11 **ולא יוכל להשקיט ולכבות צמאון האהבה זו ע"י המים רבים עצמן שהיא ההתבוננות הנ"ל שמשיג ביחו"ע** [ביחודא עילאה] **ויחו"ת** [ויחודא תתאה]

ولا يمكن تهدئة ظمأ هذا الحب وإخماده بواسطة «المياه الكثيرة» نفسها، أي التأمل المذكور أعلاه، الذي يدرك فيه الوحدة العليا (**יחודא עילאה**, yichuda ila'ah) والوحدة السفلى (**יחודא תתאה**, yichuda tata'ah).

כי אם רץ לבך שוב לאחד הוא דוקא ע"י עסק התורה ומצות מעשיות שזהו בחי' אשר אנכי ממש מצוך.

بل إن «إذا جرى قلبك، فارجع إلى الواحد» لا يكون إلا بالانشغال بالتوراة والوصايا العملية (**מצות**, mitzvos)، وهذا هو مستوى «الذي أنا (**אנכי**, Anochi) نفسي آمرك به».

משא"כ בידיעה והתבוננות לבד הוא רק ידיעת מציאותו ולא בחי' אשר אנכי ממש מצוץ שהוא כמו בחי' תפיסא במהו"ע [במהותו ועצמותו] **כביכול ע"י המצות מעשיות דרמ"ח פקודין אינון רמ"ח אברי'** [אברים] **דמלכא.**

أما المعرفة والتأمل وحدهما فلا يمنحان إلا معرفة وجوده، لا مستوى «الذي أنا نفسي آمرك به»؛ فهذا يشبه مستوى «الإمساك بذاته»، على نحو ما، بواسطة الوصايا العملية، إذ إن «الوصايا الـ248 هي الأعضاء الـ248 للملك».

יתר על כן אפילו ההשגות שבג"ע [שבגן עדן] **שהיא השגת מהות זיו השכינה ממש ולא מציאותו לבד עכ"ז** [עם כל זה] **עז"נ** [על זה נאמר] **מים רבים הנמשכים מנהר היוצא מעדן כו'**

وفوق ذلك، حتى المعارف في جنة عدن (Gan Eden ,**גן עדן**)، وهي إدراك لجوهر إشعاع الحضور الإلهي (Shechinah ,**שכינה**) نفسه، لا لمجرد وجوده، يقال عنها مع ذلك: «المياه الكثيرة» المنسابة من «النهر الخارج من عدن، إلخ»،

לא יוכלו לכבות את האהבה דבחי' רבקה בכל לבבך ומאדך הנ"ל וכמ"ש מי לי בשמים וגו'

«لا تستطيع إخماد الحب» في مستوى رفقة (**רבקה**)، «بكل قلبك» و«بكل ما أوتيت من قوة»، المذكور أعلاه؛ كما ورد: «من لي في السماء؟...»

כי הגלוי שבג"ע [שבגן עדן] **נקרא רק זיו והארה בלבד ונק' לקבל פרס לשון פרוסה כמ"ש במ"א.**

فإن التجلي في جنة عدن لا يسمى إلا إشعاعًا ولمعانًا، ويسمى «تلقي أجر» [**פרס** (peras)]، وهي كلمة تدل على «قطعة» [**פרוסה** (perusah)]، كما شُرح في موضع آخر.

אבל האהבה הנ"ל היא למהו"ע [למהותו ועצמותו] **ית' וזה שלא ע"מ** [על מנת] **לקבל פרס כו' וזהו ונהרות לא ישטפוה**

أما الحب المذكور أعلاه فيتوجه إلى ذاته المباركة، وهذا هو معنى «لا لطلب أجر، إلخ». وهذا هو معنى «ولا تستطيع الأنهار أن تغمره»،

כי בעבר הנהר ישבו אבותיכם שבחי' אה"ר [אהבה רבה] **הנ"ל היא מגעת למעלה אפילו מבחי' הנהר הנ"ל שהוא מקור כל הנהרות כו' וא"כ ודאי ונהרות לא ישטפוה:**

لأن «سكن آباؤكم وراء النهر»: فمستوى الحب العظيم المذكور أعلاه يبلغ مرتبة أعلى حتى من مستوى النهر المذكور أعلاه، وهو مصدر جميع الأنهار، إلخ؛ وإذا كان الأمر كذلك، فمن المؤكد أن «الأنهار لا تستطيع أن تغمره».

12 **אך אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. פי׳ אם הוא לשון כאשר שיש אם שאינו משמש בלשון ספק אלא בלשון ודאי.**

لكن: «إن بذل إنسان كل ثروة بيته من أجل المحبة، يغنمونها غنيمةً» (**בוז יבוזו לו**) [سيأخذونها منه غنيمةً لا محالة]. والمعنى: إنّ «إن» تأتي بمعنى «حين»، إذ تأتي «إن» أحيانًا لا للتعبير عن الشك، بل عن اليقين،

כמו אם כסף תלוה. ואם יהיה היובל שאין זה לשון ספק אלא שבודאי יהיה הדבר ויבא.

كما في قوله: «إذا أقرضتَ مالًا»، وقوله: «وإذا حلّ اليوبيل»، فليس هذا تعبيرًا عن الشك، بل إن الأمر سيقع ويأتي يقينًا.

13 **ולשון אם כאן אינו אלא לשון כאשר. פי׳ כאשר כסף תלוה את העני לא תהיה לו כנושה וכן כאשר יהיה היובל.**

وكلمة «إنْ» هنا ليست إلا بمعنى «حين». أي: «حين تُقرض الفقير مالاً، فلا تكن له كالدائن»؛ وكذلك: «حين يحلّ اليوبيل».

וכמו כן אם יתן איש פי׳ כאשר יתן איש זה הקב״ה שיתן בודאי והיינו לעתיד שיתן הוא לשון עתיד שלעתיד לבא יתן את כל הון ביתו שבזמן הזה אינו בא לידי גילוי כ״א לעתיד דוקא.

وكذلك، فإن «لو أن رجلاً أعطى» تعني «حين يعطي رجلٌ»: وهذا الرجل هو **קב״ה** (**קב״ה / קודשא בריך הוא**, kudsha brich hu)، الذي سيعطي يقيناً؛ أي في المستقبل، لأن «سيعطي» صيغة للمستقبل. ففي الزمن الآتي سيعطي «كل ثروة بيته»، وهي لا تظهر في الزمن الحاضر، بل لا تنكشف إلا في المستقبل تحديداً.

אך הגם שאין זה בגלוי עכשיו מ״מ נמשך הוא ממש בחי׳ זו ע״י תורה כ״ד ספרים דאורייתא ומצות מעשיות שהם בחי׳ והיו הדברים האלה אשר אנכי מי שאנכי ממש נמשך עי״ז.

غير أن هذا المستوى، وإن لم يكن منكشفاً الآن، يُستجلب مع ذلك بعينه من خلال التوراة، أي أسفار التوراة الأربعة والعشرين، ومن خلال الوصايا العملية (**מצות**, mitzvos)، وهما من مستوى «وتكون هذه الكلمات التي أنا (**אנכי**, Anochi) [أوصيكم بها]»؛ فالذي هو «أنا» حقاً يُستجلب إلى الأسفل من خلال ذلك.

14 **וזהו מצוך ל׳** [לשון] **צוותא וחבור. וזהו בא״י** [ברוך אתה ה׳] **אמ״ה** [אלקינו מלך העולם] **אק״ב** [אשר קדשנו במצותיו] **אתה היינו מהו״ע** [מהותו ועצמותו] **ית׳ ברוך ונמשך בבחי׳ שם הוי׳ המתלבש בע״ס** [בעשר ספירות] **יו״ד בחכמה כו׳**

وهذا هو [سبب قوله] «يأمرك» (**מצוך**, metzavecha)، وهو تعبير عن التآلف والاتصال (**צוותא**, tzavsa). وهذا هو [نص البركة] «مبارك أنت، **ה׳**، **אלקינו** (Elokeinu)، ملك العالم، الذي قدّسنا»: «أنت» هو ذاته المباركة نفسها؛ و«مبارك» [معناه] أنه يُجذَب إلى أسفل في مستوى اسم **ה׳** (**הוי׳** / **שם הוי׳**, Havayah)، الذي يكتسي بالصفات المنبثقة العشر (**ספירות**, Sefiros)، وحرف اليود (**יו״ד**, yud) في الحكمة (**חכמה**, Chochmah)، إلخ،

עד שנמשך להיות מלך העולם בבחי׳ מל׳ מקור דבי״ע והוא אשר קדשנו אשר לשון ענג כמו באשרי

إلى أن يُجذَب إلى أسفل فيصير «ملك العالم»، في مستوى الملكوت (**מלכות**, Malchus)، مصدر عوالم الخلق (**בריאה**, Beriah) والتكوين (**יצירה**, Yetzirah) والفعل (**עשיה**, Asiyah). وهذا هو معنى «الذي (**אשר**, asher) قدّسنا»: فكلمة «**אשר**» تعبير عن اللذة، كما في «سعيدة أنا (**באשרי**, be'ashri)»،

כי אשרוני והוא בחי׳ תענוג וצחוק העליון שיתגלה לע״ל [לעתיד לבוא] **בפו״מ** [בפועל ממש] **כשיתן הון ביתו כו׳ הוא נמשך עכשיו ממש כי היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם.**

«لأن البنات قلن إنني سعيدة». وهذا هو مستوى اللذة والضحك العلويين اللذين سينكشفان في الزمن الآتي بالفعل، حين يمنح **ה׳** «ثروة بيته، إلخ»: فهو يُجذَب إلى أسفل الآن حقًا، لأن «اليوم للعمل بها، وغدًا لنيل أجرها».

15 **ועניין פי׳ ברכה זו שצ״ל הוא עד״מ אם רוצה אדם להאיר למרחוק או במקום חשך ואפילה צריך**

ومعنى هذه البركة التي ينبغي أن تُقال هو، على سبيل التشبيه: إذا أراد إنسان أن يضيء مكانًا بعيدًا، أو موضعًا يسوده الظلام والديجور، فعليه أن

להדליק אבוקה גדולה ולהוסיף על האור בכדי שיגיע אורו גם למרחוק וכך כדי שיגיע האור והגילוי בעשי׳ [בעשיה] **הגשמי׳** [הגשמיים / הגשמיות / הגשמית] **צריך להוסיף אור האבוקה וזהו הברכה כו׳.**

يوقد مشعلًا كبيرًا ويزيد النور، لكي يبلغ نوره إلى مكان بعيد أيضًا. وهكذا، لكي يصل النور والتجلّي إلى عالم الفعل (**עשיה**, Asiyah) المادي، ينبغي زيادة نور المشعل؛ وهذه هي البركة، إلخ.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **חייב אדם לברך מאה ברכות בכ"י** [בכל יום]. **וכמ"ש בזוהר ר"פ חיי שרה דקכ"ג ע"א. שהוא המשכה מאתר עלאה סדכ"ס** [סבה דכל סבות] **כו'.**

ولذلك قال حكماؤنا: «يجب على الإنسان أن يتلو مئة بركة كل يوم». وكما جاء في الزوهار (Zohar ,**זהר**)، في مطلع Parshas Chayei Sarah، صفحة 123a: إن ذلك إنزال من الموضع الأعلى، سبب الأسباب، إلخ.

16 **והנה ע"ז ארז"ל** [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **יפה שעה א' בתשובה ומעש"ט** [ומעשים טובים] **בעוה"ז מכל חיי העוה"ב** [העולם הבא] **כי ג"ע** [גן עדן] **הוא רק זיו השכינה**

وقد قال حكماؤنا: «ساعة واحدة من التوبة (teshuvah ,**תשובה**) والأعمال الصالحة في هذا العالم خير من جميع حياة العالم الآتي»، لأن جنّة عدن (Gan Eden ,**גן עדן**) ليست إلا إشعاع الحضور الإلهي (Shechinah ,**שכינה**)،

ולכן לא יוכל לכבות את האהבה אבל המשכה זו היא מבחי' מהו"ע [מהותו ועצמותו] **ולא זיו לבד ולכן נק' הון ביתו. דהנה כתיב בחכמה יבנה בית.**

ولذلك لا يستطيع ذلك الإشعاع أن يخمد الحب. لكن هذا الإمداد يأتي من مرتبة ذات **ה'** وجوهره نفسه، لا من الإشعاع وحده؛ ولذلك يُسمّى «ثروة بيته». إذ ورد: «بالحكمة يُبنى بيت».

פי' אותיות התורה נק' בתים כמ"ש בס"י [בספר יצירה] **שני אבנים בונות שתי בתים. ולכך נק' ת"ח** [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] **בנאים שעוסקים בבנינו ש"ע** [של עולם].

أي إن حروف التوراة تُسمّى «بيوتًا»، كما ورد في **ספר יצירה** (**ספר יצירה**): «حجران يبنيان بيتين». ولذلك يُسمّى علماء التوراة «بنّائين»، لأنهم منشغلون ببناء العالم.

17 **והנה בחי' חכמה הוא חכים ולא בחכמה ידיעא שהוא למעלה מבחי' ונהר יוצא כמש"ל** [כמה שכתוב לעיל] **ובתבונה**

والآن، فإن مستوى (bechinah ,**בחינה**) الحكمة (Chochmah ,**חכמה**) هو «حكيم، ولكن ليس بحكمة معلومة»، وهو يعلو مستوى «ونهر يخرج»، كما تقدم شرحه. «وبالفهم (Binah ,**בינה**)

יתכונן הוא מ"ש ולתבונתו אין חקר ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים והוא בחי' תענוג עליון הגנוז ומלובש בהתורה כמ"ש אני תורתך שעשעתי.

يترسخ» هو ما ورد في القول: «وفهمه لا يُستقصى». «وبالمعرفة (Daas ,**דעת**) تمتلئ الغرف بكل ثروة نفيسة وممتعة»: وهذا هو مستوى اللذة العلوية (taanug ,**תענוג**)، المكنونة والملبوسة في التوراة، كما هو مكتوب: «تلذذت بتوراتك».

18 **וזהו בחי׳ הון ביתו שנמשך ע״י הדעת כי דעת ל׳** [לשון] **חבור כמו והאדם ידע והיינו שמחבר וממשיך בחי׳ תענוג עליון ממקור התענוגים בחו״ב** [בחכמה ובינה] **דאורייתא מחכמה נפקת.**

وهذا هو مستوى «ثروة بيته» الذي يُنزَّل بواسطة المعرفة (**דעת**, Daas)، إذ إنّ «المعرفة» تعني الاتصال، كما في قوله: «وعرف آدم». أي إنها تربط مستوى اللذة العلوية (**תענוג**, taanug) بمستوى الحكمة (**חכמה**, Chochmah) والفهم (**בינה**, Binah) في التوراة، وتُنزل هذه اللذة من منبع اللذائذ إليهما، [لأنّ] «التوراة تنبثق من **חכמה**».

והוא ע״ד מ״ש בספר הבהיר דהע״ה [דוד המלך עליו השלום] **היה מחבר תורה שלמעלה בהקב״ה וגילוי זה יהיה בפו״מ** [בפועל ממש] **לע״ל** [לעתיד לבוא] **שיתן איש אתכל הון ביתו הון יקר ונעים.**

وهذا على نحو ما ورد في سيفر هباهير (**ספר הבהיר**): كان الملك داود (**דוד**)، **ע״ה**، يربط التوراة العليا مع **הקב״ה**. وسيظهر هذا الكشف بالفعل في المستقبل، حين «يمنح المرء كلَّ ثروة بيت **ה׳**»، «ثروة نفيسة وممتعة».

19 **וכמארז״ל** [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **עתיד הקב״ה להנחיל לכל צדיק ש״י עולמות וזהו בחי׳ ההון יקר כי יקר ג״כ גימטריא יש**

كما قال حكماؤنا: «في المستقبل، سيورّث **ה׳** (**קב״ה** / **קודשא בריך הוא**، kudsha brich hu) كلَّ صالح (**צדיק**، tzaddik) ثلاثمئة وعشرة عوالم»؛ وهذا هو مستوى «الثروة النفيسة»، إذ إن كلمة «النفيس» (**יקר**، yakar) [نفيس] تساوي أيضًا بحساب الجُمّل كلمة «الوجود» (**יש**، yesh) [يوجد، 310].

ולכן נאמר אם יתן אי״ש א׳ י״ש שהמשכת ש״י עולמות נמשכים מן אלופו של עולם וכמ״ש אאלפך חכמה אאלפך בינה.

ولذلك قيل: «لو أعطى رجلٌ»؛ فكلمة «رجل» (**איש**، ish) تتألف من حرف الألف (**אלף**، aleph) [و] كلمة **יש**؛ فإن إنزال العوالم الـ310 يأتي من سيّد العالم (**אלוף**، Aluf)، كما ورد: «سأعلّمك (**אאלפך**، a'alefcha) الحكمة، سأعلّمك الفهم».

ונאמר קנה חכמה קנה בינה ב״פ [ב׳ פעמים] **קנה גימטריא י״ש שכ״ז** [שכל זה] **נמשך מבחי׳ האלף אאלפך כו׳:**

ويقال: «اقتَنِ الحكمة، اقتَنِ الفهم»: فكلمة «اقتَنِ» (**קנה**، kneh) إذا تكررت مرتين تساوي بحساب الجُمّل **יש**، لأن كل ذلك يُستمدّ من مستوى الألف، «سأعلّمك، إلخ».

20 **והנה בחי' גילוי זה הוא מרוה צמאון האה״ר** [האהבה רבה] **הנ״ל וזהו בוז יבוזו לו ל'** [לשון] **ביזה ושלל וכמו אדם הבוזז וחוטף דבר יקר הערך**

والآن، فإن هذا المستوى من التجلي يروي ظمأ الحب العظيم المذكور أعلاه. وهذا هو «ينهبونه نهبًا» (**בוז יבוזו לו**, boz yavuzu lo)، وهي عبارة تفيد السلب والغنيمة، مثل شخص ينهب شيئًا نفيسًا ويختطفه،

כמו ביזת אוצרות יקרים שבוזז וחוטף משום שמא אין ראוי שיתנו לו דרך נתינה ע״כ בוזז וחוטף לגודל תשוקתו לזה.

مثل نهب كنوز ثمينة، إذ ينهبها ويختطفها لأنه قد لا يكون من اللائق أن يمنحوها له هبةً؛ لذلك ينهبها ويختطفها لشدة شوقه إليها.

21 **וכך הוא בהתגלות אוצרו הטוב שהוא בחי' סדכ״ס** [סבה דכל סבות] **אשר עין לא ראתה אלקים זולתך. ונק' הון ביתו ע״כ כאשר יומשך ויתן גילוי אוצרות אלו אזי בוז יבוזו עד״מ.**

وهكذا الأمر في انكشاف «كنزه الطيب»، وهو مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) مُسبِّب الأسباب كلّها، [الذي قيل فيه:] «لم ترَ عينٌ، يا **אלקים** (Elokim)، سواك». ويُسمّى «ثروة بيته». ولذلك، حين يُستجلب انكشاف هذه الكنوز ويُمنح، فحينئذٍ **בוז יבוזו** (boz yavuzu [ينهبون نهبًا])، على سبيل التشبيه.

ובחי' זו עכשיו היא שמחת הנפש בעסק התורה ומצות אחר הצמאון ואה״ר [ואהבה רבה] **בק״ש** [בקריאת שמע] **אשר יעורר האדם בנפשו להיות מי לי בשמים כו' ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה.**

وهذا المستوى الآن هو فرح النفس بالانشغال بالتوراة (**תורה**, Torah) والوصايا (**מצות**, mitzvos)، بعد العطش والحب العظيم اللذين يوقظهما الإنسان في نفسه عند قراءة **שמע** (Shema)، لكي يكون [في حال] «من لي في السماء، إلخ»، و«مياه كثيرة لا تستطيع أن تطفئ الحب».

זאת ישים אל לבו כי הדברים האלה הן ד״ת [דברי תורה] **ומצות הם הם בחי' גילוי הון יקר הנ״ל.**

فليضع هذا في قلبه: إن هذه الأمور، أي كلمات التوراة والوصايا، هي نفسها مستوى انكشاف «الثروة النفيسة» المذكورة أعلاه.

22 **וכמ״ש יראת ה' היא אוצרו ולזאת ישמח לבו בשמחה ובטוב לבב מרוב כל. וזהו ותרד העינה ותמלא כדה ותעל.**

كما هو مكتوب: «خشية **ה'** (**הוי'** / **שם הוי'**, Havayah) هي كنزه». ولذلك ينبغي أن يفرح قلبه بالفرح وبطيب القلب «من وفرة كل شيء». وهذا هو: «نزلت إلى العين، وملأت جرّتها، ثم صعدت».

שע״י כ״ד ספרים דאורייתא עם היות שזהו בחי׳ שוב וירידה שנתלבשו בעשיה גשמית הנה ע״י״ז אדרבה ותעל גם למעלה מאה״ר [מאהבה רבה] **הנ״ל דבחי׳ רבקה כו׳**

فبواسطة كتب التوراة الأربعة والعشرين، مع أن هذا هو مستوى الرجوع والنزول، إذ تلبّست هذه الكتب في عالم الفعل (**עשיה**, Asiyah) المادي، فإن ذلك، على العكس، يجعلها «تصعد» حتى إلى ما فوق الحب العظيم المذكور آنفًا، من مستوى رفقة، إلخ.

והגם שמים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה היינו מים רבים דייקא שנמשכו מבחי׳ הנהר

ومع أن «مياها كثيرة لا تستطيع أن تطفئ الحب»، فالمقصود «مياه كثيرة» تحديدًا، وهي التي انبثقت من مستوى النهر.

אבל כ״ד ספרים דאורייתא הם נמשכים מבחי׳ ותרד העינה שהמעיין נמשך מבחי׳ סדכ״ס [סבה דכל סבות] **ממש כמ״ש הנה אנכי נצב על עין המים ולכן ע״י״ז ירוו צמאון האה״ר** [האהבה רבה] **ולכן אדרבה המעיין הוא נראה קטן יותר מהנהר**

لكن كتب التوراة الأربعة والعشرين منبثقة من مستوى «نزلت إلى النبع»، لأن النبع منبثق من مستوى سبب الأسباب ذاته، كما هو مكتوب: «ها أنا (**אנכי**, Anochi) واقف عند عين الماء»؛ ولذلك يُروى بهذا ظمأ الحب العظيم. وعلى العكس، يبدو النبع أصغر من النهر؛

היינו משום שהוא קרוב יותר לבחי׳ אנכי סדכ״ס [סבה דכל סבות] **ע״כ יש בו הבטול יותר דכל הקרוב קרוב קמי׳** [קמיה] **כו׳ וכמאמר אין זולתך לחיי עוה״ב** [עולם הבא] **אפס בלתך כו׳.**

أي إن ذلك لأنه أقرب إلى مستوى **אנכי**، سبب الأسباب، ولذلك يكون فيه إبطال الذات (**ביטול**, bittul) بدرجة أكبر، إذ «كلما كان الشيء أقرب، كان أقرب في حضرته، إلخ»؛ وكما جاء في القول: «لا أحد سواك لحياة العالم الآتي؛ ولا شيء غيرك، إلخ».

אבל באמת בודאי הרי מקור מוצא המים הוא מהמעיין וממנו נמשך להנהר כמ״ש המשלח מעינים בנחלים.

لكن في الحقيقة، لا شك أن مصدر الماء هو النبع، ومنه يُجرى [الماء] إلى النهر، كما هو مكتوب: «يرسل الينابيع إلى الجداول».

23 **וגם מי מעיין נק׳ מים חיים כו׳. ובוז יבוזו כמאמר שיננא חטוף ואכול חטוף ובריך דהיינו כמ״ש לכו לחמו בלחמי וכמ״ש פי פערתי ואשאפה כו׳. עמא פזיזא כו׳.**

وكذلك يُسمّى ماء النبع «ماءً حيًّا»، إلخ. و«ينهبون نهبًا» (**בוז יבוזו**, boz yavuzu) على نحو ما جاء في القول: «أيها الحادّ الذهن، اخطف وكلْ، اخطف وبارك»؛ أي كما كُتب: «هلمّوا، كلوا من خبزي»، وكما كُتب: «فتحت فمي على اتساعه ولهثت، إلخ»؛ «شعب مندفع، إلخ».

ולכן נרמז ג״כ נסוך המים בחג בלשון בוז יבוזו כמ״ש בזוהר דהיינו כי בקרבנות דיום שני וששי ושביעי נרמז נסוך המים כמארז״ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **נאמר בשני ונסכיהם כו׳.**

ولذلك يُشار أيضًا إلى سكب الماء قربانًا في العيد بعبارة **בוז יבוזו**، كما جاء في الزوهار (**זהר**). أي إن سكب الماء قربانًا يُشار إليه في قرابين اليوم الثاني والسادس والسابع، كما قال حكماؤنا: «جاء في اليوم الثاني: "وسكائبهم"، إلخ».

24 **ושני וששי ושביעי הם אותיות בוז. והיינו משום שזהו ג״כ ע״ד ביזה הנ״ל להשקיט רשפי אש האהבה שבמזבח שהוא ע״י נסוך המים מהמעיין כמ״ש ושאבתם מים בששון כו׳**

«الثاني» و«السادس» و«السابع» [ב (bet)، ו (vav)، ז (zayin)] هي أحرف «الغنيمة» (**בוז**, boz). وذلك لأن هذا أيضًا على نحو «الغنيمة» المذكورة أعلاه: تهدئة شرارات الحب المتأججة التي على المذبح، وذلك بسكب ماء الينبوع قربانًا، كما هو مكتوب: «وتستقون ماءً بفرح، إلخ».

ולכן נסוך זה דוקא אחר עשי״ת [עשרת ימי תשובה] **שהיא תגבורת האהבה בבחי׳ תשובה ועמך לא חפצתי כו׳ ע״ד והנה רבקה יוצאת כנ״ל.**

ولهذا يكون هذا السكب تحديدًا بعد الأيام العشرة للتوبة (**תשובה**, teshuvah)، وهي اشتداد الحب في مستوى (**בחינה**, bechinah) التوبة، و«لا أبتغي شيئًا سواك، إلخ»، على نحو «وها هي رفقة (**רבקה**) تخرج»، كما ذُكر أعلاه.

25 **ועי״ז אח״כ דוקא נמשך בחי׳ ותרד העינה ותמלא כדה וכמש״ל** [וכמה שכתוב לעיל] **ולכן היה בזה שמחה רבה ועצומה כו׳.**

ومن خلال ذلك، يُنزَل بعد ذلك تحديدًا مستوى «فنزلت إلى العين وملأت جرّتها»، كما سبق شرحه؛ ولذلك كان في ذلك فرح عظيم وشديد، إلخ.

וגם כי זהו כמו בחי׳ הון ביתו ממש שהוא גנוז באותיות התורה שהרי לא נתפרש בתורה בפי׳ מצות ניסוך המים

وكذلك لأن هذا يشبه مستوى «ثروة بيته» نفسه، وهي مكنونة في حروف التوراة؛ إذ إن وصية (**מצות**، mitzvah) سكب الماء لا ترد صراحةً في التوراة،

רק שחז״ל [שחכמינו זכרונם לברכה] **גילו לנו זה שהוא מרומז בתורה המ״ם ביום שני. והיו״ד ביום ששי. והמ״ם בשביעי. וזהו הון ביתו הגנוז ומוטמן כו׳:**

لكن حكماءنا كشفوا لنا أنها مُشار إليها في التوراة: حرف الميم (**מ״ם**، mem) في اليوم الثاني، وحرف اليود (**יו״ד**، yud) في اليوم السادس، وحرف الميم في اليوم السابع. وهذه هي «ثروة بيته» المكنونة والمستورة، إلخ.

26 **ועכ"ז** [ועם כל זה] **יובן מ"ש נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים ופי' בזוהר פ' וארא** (דף כ"ג ע"א) **אינון נהרות כמד"א** [כמה דאת אמר] **ונהר יוצא מעדן וגו'**

ومع كل هذا، سيتضح معنى ما هو مكتوب: «رفعت الأنهار صوتها؛ وسترفع الأنهار **דכים** (dochyam) [أمواجها]». ويشرح الزوهار (**זהר**)، في باراشات فاييرا (الصفحة 23أ): «هذه هي الأنهار، كما جاء: "ونهر يخرج من عدن، إلخ."».

והיינו בחי' בינה שע"י ההתבוננות בגדולת א"ס ב"ה נולד' רשפי אש האהבה לדבקה בה'. וזהו נשאו נהרות קולם והוא ההעלאה מלמטה למעלה.

وهذا هو مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) الفهم (**בינה**, Binah)، إذ تولد من خلال التأمل في عظمة اللامتناهي (**אין סוף**, Ein Sof)، تبارك وتعالى، شرارات الحب المتقدة، لكي تلتصق بـ **ה'**. وهذا هو معنى «رفعت الأنهار صوتها»: إنه الارتقاء من الأسفل إلى الأعلى.

וכן בתרגום קלהון בשירתא הרי קול זה הוא בחי' השיר שהוא העלאה כנודע מענין השיר שהלוים אומרים ואח"כ נמשך עי"ז המשכה מלמעלה למטה.

وكذلك الترجمة الآرامية (**תרגום**, Targum) [تترجم]: «صوتهم في نشيد». وهذا الصوت هو **בחינה** من النشيد، وهو ارتقاء، كما هو معروف في شأن النشيد الذي يقوله اللاويون؛ ثم يحدث من خلال ذلك جذبٌ من الأعلى إلى الأسفل.

27 **וכמש"ל** [וכמה שכתוב לעיל] **שע"י והנה רבקה יצאת בבחי' העלאה עי"ז אח"כ ותרד העינה ותמלא כדה כנ"ל וכמ"ש אם ישים אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף.**

وكما سبق بيانه، فمن خلال «وها إنّ رفقة (**רבקה**) قد خرجت» في مستوى الارتقاء، يأتي بعد ذلك «فنزلت إلى العين وملأت جرّتها»، كما تقدّم؛ وكما ورد: «إذا وجّه قلبه إليه، جُمعت إليه روحه ونفَسه».

וזהו ישאו נהרות דכים ותרגומו יקבלון נהרותא אגר שבחיהון שהשכר הוא ההמשכה מאוא"ס [מאור אין סוף] **המלובש בתורה חכים ולא בחכמה ידיעא שהיא למעלה מבחי' הבינה וההשגה.**

وهذا هو معنى «ترفع الأنهار **דכים** (dochyam؛ أي صفاءها)»، وقد جاء في ترجومه: «ستتلقى الأنهار أجر تسابيحها»: فالثواب هو إنزال النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof) (تبارك هو)، المتلبّس في التوراة، «حكيم، ولكن ليس بحكمة معلومة»، وهو فوق مستوى الفهم (**בינה**, Binah) والإدراك.

והוא ע״ד השולח מעינים בנחלים. וכדפי׳ בזוהר פ׳ חוקת (דף קפ״א ע״א) **ונק׳ דכים לשון צלילות ובהירות כמו מר דרור ומתרגמינן מירא דכיא.**

وهذا على نحو «يرسل الينابيع إلى الجداول»، وكما ورد شرحه في الزوهار (**זהר**)، باراشات حوكات (page 181a). ويُسمّى **דכים** لفظًا يدلّ على الصفاء والإشراق، كما في «المرّ النقيّ» (**מר דרור**, mar deror)، الذي نترجمه [بالآرامية] «**מירא דכיא** (mira dachya) [أي: المرّ النقيّ]».

וזה מורה על הלכות התורה כמ״ש במ״א בענין מרדכי וכן הוא ל׳ [לשון] **טהרה כמו על איל קמצא דכן דהיינו המשכת ח״ע** [חכמה עילאה] **בתורה הוא לברר הטהור מן הטמא.**

وهذا يدلّ على أحكام التوراة، كما شُرح في موضع آخر في شأن مردخاي (**מרדכי**). وهو أيضًا لفظ يدلّ على الطهارة، كما في العبارة: «في شأن **איל קמצא** (ayil kamtza) [الجرادة]، وهي طاهرة (**דכן**, dachan)»؛ أي إن إنزال الحكمة (**חכמה**, Chochmah) العليا في التوراة يهدف إلى التمييز بين الطاهر والنجس.

28 **ונק׳ דכיין ומסאבין. וגם דכים דך ים היינו כד הנמשך מים החכ׳** [החכמה] **כמ״ש ותמלא כדה כו׳.**

ويُسمَّون «**דכיין ומסאבין** (dachyan u'mesaavin) [طاهرين ونجسين]. وكذلك، «**דכים**» (dochyam) [هي] «**דך ים** (dach yam)، أي إبريق (**כד**، kad) يُستقى من بحر (**ים**، yam) الحكمة (**חכמה**، Chochmah)، كما هو مكتوب: «وملأت جرّتها، إلخ.»

וגם דכים ל׳ [לשון] **עומק ושפלות כדפרש״י** [כדפירש רש״י / כדפירוש רש״י] **שהוא בחי׳ השוב ובטול שאחר הרצוא. וכתיב ואת דכא ושפל רוח וכמ״ש במ״א ע״פ ונשב בגיא כו׳**

وأيضًا، فإن «**דכים**» تعبير عن العمق والتواضع، كما يشرح راشي (**רש״י**)؛ وهو مستوى أو جانب (**בחינה**، bechinah) من العودة (**שוב**، shov) وإبطال الذات (**ביטול**، bittul) الذي يلي الاندفاع (**רצוא**، ratzo). ومكتوب: «ومع المنسحق (**דכא**، daka) والمتواضع الروح»، وكما شُرح في موضع آخر عند الآية «وسكنّا في الوادي، إلخ.»

וכמ״ש ג״כ אי זה בית אשר תבנו לי כו׳ ואל זה אביט אל עני ונכה רוח כו׳.

وكما هو مكتوب أيضًا: «أيَّ بيتٍ تبنون لي، إلخ... لكن إلى هذا ألتفت: إلى الفقير والمنكسر الروح، إلخ.»

29 **והדר מפרש מהו מעלת השכר הזה מקולות מים רבים אדירים כו' אדיר במרום כו'. ופי' כמ"ש בפע"ח** [בפרי עץ חיים] **שער היוכ"פ** [היום כפור / היום הכפורים] **פ"ג** [פרק ג'] **כי יש קולות עליונים שמהן ניזונים או"א** [אבא ואימא] **כו' ע"ש.**

ثم تبيّن [الآية] ما فضيلة هذا الأجر: «أعظم من أصوات مياه كثيرة عظيمة...؛ عظيم في الأعالي...» والتفسير كما بيّنه بري عيتس حاييم (**פרי עץ חיים**؛ Pri Etz Chaim)، باب يوم كيبور، الفصل 3: توجد أصوات علوية يتغذّى منها الأب والأم (**אבא ואמא**، Abba v'Imma)، وما إلى ذلك؛ انظر هناك.

ועמ"ש ע"פ וכל העם רואים את הקולות כו' וזהו עדותיך נאמנו מאד לביתך נאוה קודש. עד"מ בחכמה יבנה בית דקאי על תיבות ואותיות התורה שנמשכו ונבנו ע"י ח"ע [חכמה עילאה].

وانظر ما بُيّن في تفسير الآية: «ورأى الشعب كله الأصوات...» وهذا هو قوله: «شهاداتك أمينة جدًا؛ وبيتك تليق القداسة». وعلى سبيل المثال، [كما في قوله]: «بالحكمة يُبنى بيت»، والمقصود به كلمات التوراة وحروفها، التي أُفيضت وشُيّدت بواسطة **חכמה** العليا.

30 **ועדותיך נאמנו. עדות לשון דעת היא כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר הנק' הון ביתו.**

«وشهاداتك أمينة»: «الشهادة» (**עדות**, eidus) تعبير عن المعرفة (**דעת**, Daas)، كما جاء مكتوبًا: «وبالمعرفة تمتلئ الغرف بكل ثروة نفيسة»، التي تُسمّى «ثروة بيته».

וזהו לביתך נאוה קדש. שהוא המשכה מבחי' קדש העליון אור א"ס ב"ה. ה' לאורך ימים הוא כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] **על אלף השביעי יום שכולו ארוך.**

وهذا هو «القداسة تليق ببيتك»: إنها إفاضة إلى الأسفل من مستوى أو جانب (**בחינה**, bechinah) القداسة العليا، أي النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، تبارك هو. «اسم ה' (הוי' / **שם הוי'**, Havayah) لطول الأيام» هو كما قال حكماؤنا عن الألف السابع: «يوم كلّه طويل».

31 **והענין הוא כי פי' כולו ארוך היינו שגם בתחלתו הוא ארוך. ולכאורה אין לשון אריכות נופל רק בסיום וסוף ולא בתחלה. ואיך כולו ארוך גם בתחלתו.**

ومعنى «كله طويل» أنه طويل حتى في بدايته. لكن، بحسب الظاهر، لا يُطلق وصف الطول إلا على الامتداد إلى الخاتمة والنهاية، لا على البداية؛ فكيف يكون «كله طويلًا» حتى في بدايته؟

אך הכוונה שיהיה גילוי אור א״ס ב״ה המלובש בסתר עליון שנק׳ אריך אנפין כמ״ש ארך אפים כו׳.

لكن المقصود أن ينكشف النور اللانهائي (**אור אין סוף**, Or Ein Sof)، مباركٌ هو، المتلبّس في الخفاء العلوي الذي يُسمّى الوجه الطويل (**אריך אנפין**, Arich Anpin)، كما ورد: «طويل الأناة (**ארך אפים**, erech apayim)، إلخ».

ונק׳ אריך אנפין היינו שיכול לימשך גם למטה בעשי׳ [בעשיה] **כי קמיה ית׳ שוה ומשוה רוחניות וגשמיות**

ويُسمّى الوجه الطويل (**אריך אנפין**)، أي إنه يمكن أن يمتدّ أيضًا إلى الأسفل، إلى عالم الفعل (**עשיה**, Asiyah)، إذ إن الروحاني والمادي متساويان أمامه، تبارك وتعالى، وهو يجعلهما متساويين.

ולכן יהיה הגילוי למטה ביחו״ת [ביחודא תתאה] **כמו ביחו״ע** [ביחודא עילאה] **(ועמ״ש ע״פ ועתה יגדל נא כו׳ כאשר דברת לאמר ה׳ ארך אפים כו׳)**

ولذلك سيكون الانكشاف في الأسفل، في الوحدة السفلى (**יחודא תתאה**, yichuda tata'ah)، كما هو في الوحدة العليا (**יחודא עילאה**, yichuda ila'ah). (وانظر أيضًا ما ورد في شرح الآية: «والآن، فليتعاظم [القوة]، إلخ، كما تكلمتَ قائلًا: اسم **ה׳** (**הוי׳** / **שם הוי׳**, Havayah) طويل الأناة، إلخ».)

וע״כ כולו ארוך בתחלה כמו בסוף שהוא גילוי בחי׳ שאין לו תחלה ואין לו תכלה ועד״ז הוא מארז״ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] **כסא דמלכא משיחא מחזיק רכ״א לוגין שאין לו פי׳ ע״פ פשוטו כלל מהו ענין רכ״א לוגין דוקא.**

ولذلك فهو كله طويل، في البداية كما في النهاية، إذ إنه انكشاف المستوى الذي لا بداية له ولا نهاية. وعلى هذا النحو أيضًا قول حكمائنا: «كأس الملك **משיח** (Moshiach) تتّسع لـ221 لوجين (**לוגין**, lugin؛ مكيال حجمي)»، وهو قول لا تفسير له إطلاقًا بحسب معناه البسيط: فما دلالة 221 لوجين تحديدًا؟

אלא הכוונה שהכוס הוא הכלי לגילוי אוא״ס [אור אין סוף] **ב״ה ויהיה הגילוי בו מבחי׳ ארך אפים כו׳ כנ״ל:**

بل المقصود أن الكأس هي الوعاء لانكشاف النور اللانهائي (**אור אין סוף**)، مباركٌ هو، وأن الانكشاف فيها سيكون من مستوى **ארך אפים**، إلخ، كما ذُكر أعلاه.

LikuteiTorah.com
الباراشا الحاسيدية

حول هذه الطبعة

This edition contains the Hebrew text وthe English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot’s notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/

الترجمة العربية والشروح: أُعدّت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro)، وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرَس مَاماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من likuteitorah.com/ar/torah-ohr/toldos/2/

إهداء تكريمًا لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ״ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق